

Espoon kaupunki
Tarkastuslautakunta

TOIMINTAKERTOMUS

10.3.2023

TARKASTUSLAUTAKUNNAN JA ULKOISEN TARKASTUKSEN YKSIKÖN TOIMINTAKERTOMUS TILIVUODELTA 2022

Tarkastuslautakunnan lakisääteiset tehtävät

Kuntalain mukaisesti valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuuston päätettäväksi. Tehtäviin kuuluu myös kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta huolehtiminen sekä sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonta.

Tarkastuslautakunnan lakisääteisiin tehtäviin kuuluu arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikäli kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, on tarkastuslautakunnan arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Lakisääteisenä tehtävänä on lisäksi huolehtia sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnasta.

Espoon kaupungin tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen yksikön toimintaa sääntelee kuntalain lisäksi kaupungin hallintosääntö.

1 Tarkastuslautakunta

Espoon valtuusto on kokouksessaan 30.8.2021 asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudeksi 2021–2025. Tarkastuslautakunnassa on 13 jäsentä sekä heidän henkilökohtaista varajäsentään:

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Paula Viljakainen, puheenjohtaja	Paula Utti
Leila Arstila, varapuheenjohtaja 12.12.2022 asti/ Elli Keisteri-Sipilä	Perti Lounamaa
Marita Backman	Charlotta Jakobsson
Timo Kallioja	Henri Kuro
Jarmo Kanerva	Mikko Ekström
Mikko Lievonen	Pirkko Kuusela
Sari Ojanen	Katariina Ahvonen
Aili Pesonen	Simo Repo
Mika Poutala	Sari Savela
Jaakko Ravald	Kari T. Nukala
Mari Rummukainen	Henrik Asplund
Tapio Valli	Tero Niemi
Marika Visakova	Satu Ramsland

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu lakisääteiseen valtuustokauden kattavaan arviointisuunnitelmaan sekä vuosittain laadittavaan tarkennettuun arviointiohjelmaan. Kauden 2021–2025 tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman teemana on arvioida kaupungin palvelujen tuloksellisuutta sekä saavutettavuutta. Arviointikaudella arvioinnin painopistealueina ovat kestävän kehityksen edistäminen Espoon kaupunkiympäristössä sekä Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman toteuttaminen. Arviointikaudella seurataan valtuustokauden Espoo-tarinan toteuttamista, sitovien tulostavoitteiden asettamista, toteutumista ja raportointia sekä vaikuttavuutta. Tarkastuslautakunta on osallistunut vuosittain pääkaupunkiseudun kaupunkien sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tarkastuslautakuntien yhteisarviointiin. Vuoden 2021 yhteisarvioinnin tuloksista raportoitii valtuustolle keväällä 2022 ja vuoden 2022 yhteisarvioinnista raportoidaan valtuustolle keväällä 2023.

Arviointiohjelma vuodelle 2022 sekä -suunnitelma vuosille 2021–2025 on esitetty ulkoisen tarkastuksen ja tarkastuslautakunnan verkkosivuilla osoitteessa: <https://www.espoo.fi/fi/espoo-kaupunki/paatoksenteke/ulkoinen-tarkastus#section-23641>

Arvioinnin tulokset julkistetaan vuosittain toukokuussa valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Vuoden 2021 arviointikertomus luovutettiin valtuuston puheenjohtajalle toukokuussa 2022.

Käsitellessään vuoden 2021 arviointikertomusta kokouksessaan 16.5.2022 §60 valtuusto velvoitti kaupunginhallituksen pyytämään lautakunnilta selvitykset ja kuvaukset toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai on ryhdyttävä arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien korjaamiseksi sekä toimittamaan ne käsiteltäväksi valtuustolle ja tiedoksi tarkastuslautakunnalle osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä. Valtuusto antoi kaupunginhallitukselle tehtäväksi huomioida arviointikertomuksessa tehdyt havainnot seuraavassa talousarviovalmistelussa ja tilinpäätöksen laadinnassa.

Syksyllä 2022 tarkastuslautakunta antoi valtuustolle erillislausunnot kaupungin toisesta ja kolmannesta osavuositarkastuksesta sekä konserniraportteista, jotka käsiteltiin valtuuston kokouksissa loka- ja joulukuussa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomukset vuosilta 2018–2021 sekä lausunnot valtuustolle vuosilta 2019–2022 ovat luettavissa osoitteessa www.espoo.fi/arviointikertomus.

Syyskuun valtuuston kokouksessa käsiteltiin vuoden 2021 arviointikertomushavaintoihin annetut vastaukset. Lokakuun valtuuston kokouksessa merkittiin tiedoksi tarkastuslautakunnan valvomat sidonnaisuusilmoitukset, jotka ovat luettavissa verkkopalvelussa osoitteessa <https://asiointi.asiat.fi/Sidonnaisuusrekisteri/Julkaisu/Index/JnGDk3dMvKRY4NOBL5yLw0eXP18jbBWo>.

Yhteenveto tarkastuslautakunnan ja sen jaostojen kokouksissa käsitellyistä aiheista

Vuonna 2022 tarkastuslautakunnalla oli 16 kokousta. Espoon hallintosäännön mukaisesti tarkastuslautakunta voi asettaa keskuudestaan jaostoja, jotka suorittavat kaupungin arviointia päätetyn vastuualuejaon mukaisesti ja raportoivat lautakunnalle. Tarkastuslautakunta on asettanut kaksi jaostoa, ja molemmilla jaostoilla oli viisi kokousta.

Vuonna 2022 tarkastuslautakunta käsiteli kokouksissaan muun muassa talouteen, investointeihin, liikelaitoksiin ja konserniin liittyviä aiheita. Lautakunnan kokouksissa arvioitiin lisäksi kaupungin ajankohtaisia ICT-hankkeita. Konserniyhteisöistä arvioinnin kohteina olivat HSY-kuntayhtymä sekä Enter Espoo Oy sekä Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat. Pääkaupunkiseudun kaupunkien ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tarkastuslautakuntien yhteisarvioinnin aiheena vuonna 2022 oli Lasten ja nuorten hyvinvointi.

I jaoston arviointikohteita olivat elinvoiman tulosalueelta työllisyyspalvelut maahanmuuttajille, liikuntapalvelut sekä tapahtuma- ja kulttuuripalvelut. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalta aiheina olivat lasten ja nuorten hyvinvointi sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelun toteutus Espoon kaupungin näkökulmasta.

II jaoston arviointikohteita olivat kaupunkiympäristön toimialalta kaupungin maaomaisuus, maankäyttösopimukset sekä maanhankinta ja -myynti, kaupunkitekniikan keskuksen tehtävät sekä Tilapalvelut-liikelaitoksen tehtävät, tilojen salkutus ja tilapankki, toimitilojen hankintatavat sekä ppp-malli. Kasvun ja oppimisen toimialalta arvioinnin kohteena olivat kouluverkko ja sisäilma-asiat. Kasvun ja oppimisen sekä hyvinvoinnin ja terveyden toimialojen yhteisessä arviointikokouksessa käsiteltiin kasvun ja oppimisen sekä hyvinvoinnin ja terveyden palveluja maahanmuuttajalapsille ja

nuorille.

Kuva: Virpi Pakkala

Tarkastuslautakunta tapasi kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajistot sekä kaupunginjohtajan keväällä 2022. Muissa kokouksissa kuultiin Länsi-Uudenmaan sote-uudistuksen tilannekatsaus sekä esiteltiin PKS-yhteisarviointiraportti, jonka aiheena oli läkäs potilas päivystyksessä. Keväällä 2022 käsiteltiin myös lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluja sekä lastensuojelua. Kaupungin ja konsernin tilinpäätös sekä rahastosijoitusten kehitys ja henkilöstöä koskevat tunnusluvut esiteltiin tarkastuslautakunnalle maaliskuussa 2022.

Tarkastuslautakunnan koulutukset

Tarkastuslautakunnan jäseniä osallistui toukokuussa järjestettyyn Auditio-seminaariin Vantaalla, marraskuussa järjestettyyn Arviointiseminaariin Helsingissä sekä PKS-kaupunkien ja HUS:in yhteiseen seminaariin, jonka aiheina olivat muun muassa soteuudistuksen valmistelu ja eteneminen sekä pks-tarkastuslautakuntien käytännöt arviointiaiheiden valinnassa.

Tarkastuslautakunta järjesti tammikuussa 2022 Espoon luottamushenkilöille koulutuksen korruption torjunnasta. Alustajina toimivat kaupungin tilintarkastajat sekä kaupunginjohtaja ja lakiasiainjohtaja. Lisäksi tarkastuslautakunta järjesti kesäkuussa 2022 oman seminaarin, johon kutsuttiin myös varajäsenet, ja jonka aiheina olivat asumisen ja kaupunkikehityksen tila pääkaupunkiseudulla, kestävä kehitys sekä lasten ja nuorten hyvinvointi sekä lasten mielenterveyspalvelut. Lokakuussa 2022 järjestetyssä tarkastuslautakunnan ja sen varajäsenten omassa koulutustilaisuudessa aiheina olivat vaikuttavuudella johtaminen sekä kestävä kehitys työssä.

2 KAUPUNGIN JA KONSERNIYHTEISÖJEN LAKISÄÄTEINEN TILINTARKASTUS

Kuntalain mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastaja toimii tehtävässään virkavastuulla. Kaupungin tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kaupungin tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Kaupungin ja sen konserniyhteisöjen lakisääteisenä tilintarkastajana toimi valtuuston maaliskuussa 2021 tekemän päätöksen mukaisesti BDO Auditor Oy. Valtuusto päätti maaliskuussa 2021 kilpailutuksen perusteella valita tilivuosille 2021–2022 kaupungin ja sen konserniyhteisöjen lakisääteiseksi tilintarkastajaksi BDO Auditor Oy:n. Päätökseen sisältyvät optiot vuodelle 2023 ja vuosille 2024–2026. Vuoden 2023 option käytöstä päätettiin tarkastuslautakunnan marraskuun kokouksessa. Emokaupungin tilintarkastusta ostetaan sopimuksen mukaisesti 180 päivää vuosittain. Lisäksi tilintarkastusyhteisöltä ostetaan tarpeen mukaan esimerkiksi ulkopuolisten rahoittajien rahoittamien hankkeiden tilintarkastuksia ja muita tarpeellisia erillistarkastuksia ja -selvityksiä.

Kaupungin vastuunalainen tilintarkastaja KHT, JHT Tiina Lind antoi huhtikuussa 2022 vuoden 2021 tilintarkastuskertomuksen tarkastuslautakunnalle ja edelleen valtuustolle. Vastuunalainen JHT-tilintarkastaja raportoi sopimuksen mukaan tarkastuslautakunnalle kolme kertaa vuodessa tarkastustyönsä tuloksista. JHT-tilintarkastaja antoi tarkastuslautakunnalle tiedoksi tarkastussuunnitelman syyskuussa 2022 ja raportoi vuoden 2022 tilikauden tarkastuksesta ensimmäisen kerran marraskuussa.

JHT, KHT Ari Lehto toimi konsernin päävastuullisena tarkastajana kesäkuuhun 2022 saakka, jonka jälkeen päävastuullisena ovat toimineet KHT Sirpa Bergström – Espoon Asunnot Oy ja Länsimetro Oy sekä KHT Laura Castrén – muut tytäryhteisöt.

3 ULKOISEN TARKASTUKSEN YKSIKKÖ

Ulkoiseen tarkastukseen kuuluu tarkastuslautakunnan ja JHT-tilintarkastajan lisäksi kaupungin muusta organisaatiosta ja johdosta riippumattomana tarkastuslautakunnan alaisuudessa toimiva ulkoisen tarkastuksen yksikkö, jonka tehtävät on määritelty kaupungin hallintosäännössä.

Ulkoisen tarkastuksen yksikön tehtävät

Ulkoisen tarkastuksen yksikön tehtävänä on hallintosäännön mukaisesti valmistella tarkastuslautakunnan ja sen jaostojen käsiteltäväksi tulevat asiat ja avustaa JHT-tilintarkastajaa

sekä tilikauden aikaisissa tarkastuksissa että tilinpäätöstarkastuksessa. JHT-tilintarkastajan avustamiseen käytetään sopimuksen mukaisesti 70 päivää vuosittain. Lisäksi yksikkö tekee oman tarkastusohjelmansa mukaisia tarkastuksia, joista raportoidaan tarkastuslautakunnalle. Yksikkö on avustanut työohjelmassa sovitun mukaisesti JHT-tilintarkastustiimiä tilikauden 2022 tarkastuksissa syksyn ja talven 2022–2023 aikana sekä vuoden 2021 tilinpäätöksen tarkastuksessa keväällä 2022. Tarkastusten tulokset on raportoitu tarkastuslautakunnalle JHT-tilintarkastajan antamissa raporteissa. Yksikön oman tarkastusohjelman mukaisista vuoden 2022 tarkastuksista raportoitiin tarkastuslautakunnalle helmikuussa 2023.

Yksikköä johtava kaupunginreviisori, JHTT Virpi Ala-aho toimii tarkastuslautakunnan esittelijänä ja vastaa yksikön valmistelu- sekä arviointi- ja tarkastustyöstä kokonaisuutena. Tarkastuslautakunnan ja sen II jaoston sihteerinä sekä kaupunginreviisorin sijaisena toimii kaupunkitarkastaja Riitta Björklund, joka tekee arviointi- ja tarkastustyötä omien vastuualueidensa mukaisesti. Kaupunkitarkastaja Aino Jalli toimii I jaoston sihteerinä ja hän on omien arviointi- ja tarkastusvastuualueidensa lisäksi osallistunut pääkaupunkiseudun tarkastustoimien yhteisarviointiryhmään. Yksikössä elokuussa 2022 aloittaneet Jussi Lepistö ja Heidi Väyrynen ovat tehneet arviointi- ja tarkastustyötä omien vastuualueidensa mukaisesti.

Yksikön henkilöstön koulutukset ja kehittämistoiminta

Arviointi- ja tarkastustyönsä kehittämiseksi viranhaltijat osallistuivat tarkastuslautakunnan koulutusten lisäksi sekä ulkoisiin että kaupungin sisäisiin ajankohtaisiin koulutuksiin ja infotilaisuuksiin. Kaupunginreviisori toimii Tilintarkastusvalvonnan julkissektorin laatujaoston jäsenenä. Hän toimii lisäksi Suomen Tilintarkastajat ry:n julkissektorin tarkastuksen JHT-toimikunnassa, jonka tehtäviin kuuluu muun muassa päivittää Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa-suositusta. Hän toimii myös Julkishallinnon tarkastajien yhdistyksen puheenjohtajana ja Kelan tilintarkastajistossa varatilintarkastajana.

4 TARKASTUSLAUTAKUNNAN JA TILINTARKASTUKSEN VUODEN 2022 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA TILINPÄÄTÖS

Valtuusto myönsi vuoden 2022 talousarviossa tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen vuoden 2022 toimintamenoihin 893 000 euroa. Menot alittuivat sekä henkilöstökuluissa että ulkoisten palvelujen ostoissa. Henkilöstömenojen alittumiseen vaikutti ulkoisen tarkastuksen yksikön resurssivaje, kun yksi vakansseista oli rekrytointihaasteista johtuen täyttämättä alkuvuoden ajan. Lisäksi tarkastuslautakunta varautuu vuosittain ennakoimattomiin asiantuntijapalveluiden ostoihin, joita ei vuonna 2022 käytetty. Koulutusmäärärahat sekä matkakuluihin varatut määrärahat alittuivat. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen toteutuneet toimintamenot olivat vuoden 2022 tilinpäätöksessä 713 000 euroa.

Virpi Ala-aho
Kaupunginreviisori, JHTT